

het gesprek verhandelden. Het grootste bezwaar van Tadema tegen de nieuwe richting is, dat zij geen kleur wil zien. Zij hebben Israëls, den kleinzoon van Rembrandt, gelijk Vosmaer hem genoemd heeft — aan het werk gezien en willen hem navolgen. Een onmogelijkheid! Het wordt kladwerk; het wordt, om het eens met een plat woord uit te drukken — smerig. Wat bij Israëls middel is, wordt tot doel verheven en de oud-Calvinistische geest, het puriteinisme der Hollanders, dat kleuren haat en in vuil en rommel de grootste schoonheid zoekt, applaudisseert. De jongeren zoeken niet langer kleur en zonnelicht; zij scheppen geen genot in het zien van een bonte en toch harmonische kleurenmenging."

Tadema greep een voorbeeld uit onze onmiddellijke omgeving om duidelijk te maken wat hij bedoelde.

Het was een verrukkelijke avond. We zaten in den tuin onder een accacia; bloemen geurden en stonden in stille pracht om ons, een kleurenharmonie bij het licht en donker getinte groen, dat opwelfde tegen de blauwe lucht. De fontein die uit het midden van een met planten begroeid marmeren bekken laag opsprong, ruizelde over de marmeren randen, zacht zingend in de stilte, door geen windesuizen verbroken.

„Zoo iets zou geen der moderne Hollandsche schilders willen of kunnen afbeelden," zeide Alma Tadama. „Wel zou hij den indruk van de avondstilte kunnen weergeven, wel de donkerende lucht met het witte lichtspoor in het westen, wel het groen, met zijn gamma van tinten, maar de uitwerking van het licht op de bloemen, het marmer, het neerdruppelende en borrelende water zijn te teer en te fijn voor zijn penseel.

„Schildert hij een mooi vrouwegezicht of mollige kinderarmpjes, dan ontbreekt geheel dat karakteristiek fijne en mollige. Kleuren verlokken hem niet; een straat vol groen en vlaggen, een bonte optocht, een „church parade" met haar kleurige toiletten trekken hem niet aan. En toch hoe vroolijk en opwekkend is die afwisseling! Hoe krijgt gij het leven lief bij zooveel zon en kleur! Waartoe altijd regen en armoede geschilderd als er nog zooveel geluk en vrolijkheid in de wereld zijn?

De moderne Hollandsche schilders geven alleen den toon, niet de kleuren. Het is de oud-Calvinistische geest. In Duitschland is het met de schilderkunst juist zoo gegaan toen het protestantisme aan het woord kwam."

Ik schreef deze woorden uit Tadema's mond op. Men ziet daaruit hoe er een chineesche muur staat tusschen zijne kunst en die der moderne Hollanders.

* * *

Vóór Tadema zich te Londen had gevestigd, logeerde hij eens ten huize van zijn agent Gambard, den kunstkooper met wien hij een contract had voor den verkoop zijner schilderijen. Gambard had reeds een groot aantal